

Riigikogu valimised 3. MÄRTSIL

Eelhääletamine ja e-hääletamine 21.–27. veebruarini

www.tallinn.ee/kesklinn • 13. veebruar 2019

Kesklinna Sõnumid

Elfriede Lenderi eragümnaasiumi vilistlased oma kooli rajaja mälestusmärgi avamisel.
Foto: Albert Truuväärt

kool Eestimaa kubermangus. Kui septembris 1907 alustas kool 81 õpilasega, kellest enamik oli kehvadest oludest pärit, siis 1917. aastal õppis Lenderi koolis juba 461 tütarlast. 1935. aastal sai gümnaasium endale uue maja, kus tegutses 1940. aastani. Seejärel moodustati gümnaasiumi ja Tallinna erakolledži osalise ühinemise tulemusena Tallinna 8. keskkool. Praegu samas majas tegutsev kool kannab Kesklinna vene gümnaasiumi nime.

Voldemar Lender on peale tegevuse Tallinna linnapeana läinud ajalukku ka majatüübi kaudu, mida Tallinnas 19.–20. sajandi vahetusel hulgaliselt ehitati. See oli aeg, mil linna elanikkond kiiresti kasvas ja vajas soodsa hinnaga väikseid kortereid. Selliseid pakkusid Lenderi puidust üürimajad, mis olid esialgu kahekoruselised. Nüüdseks on neid säilinud kokku tuhatkond, ennekõike Pelgulinna, Kalamajas, Kelmikülas, Kassabas, Uues Maailmas ja Kitsekülas, mis on kuulutatud ka miljööväärtslikeks hoonestusaladeks.

Mälestusmärk Lenderitele rajati ideekonkursil parimaks tunnustatud Vergo Verniku ja Meelis Pressi kavandi järgi.

Toompeale lippu heiskama!

Eesti Vabariigi sünnipäeva hommikul on kõik oodatud Toompeale Kuberneri aeda riigilipu heiskamise tseremooniale. Lipp tõuseb hünni saatel kell 7.34.

Kõne peab riigikogu esimees Eiki Nestor. Õnnistussõnad ütleb Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskop Urmas Viilma. Ette loetakse 1918. aastal vastu võetud Eesti Vabariigi iseseisvusmanifest. Esinevad Eesti Meestelaulu Seltsi meeskoorid ning Politsei- ja Piirivalveorkester. Tseremoonia lõpeb kella 8 paiku.

Alustame üheskoos Eesti riigi sünnipäeva!

Foto: Erik Peinar

Politseiaias avati mälestusmärk Lenderitele

Tallinna linna ajalukku sügava jälje jätnud Voldemar ja Elfriede Amanda Lenderi mälestus on nüüdsest jäädvustatud Politseiaia pargis.

Voldemar Lender oli aastatel 1906–1913 esimene eestlasest Tallinna linnapea. Tema abikaasa Elfriede Lender rajas meie linna esimese eesti tütarlastele mõeldud kooli. Just selle koolimaja vahetusse naabrusesse Politseiaias püstitatigi neile ühine mälestusmärk tunnustamaks Lenderite rolli Eestis ja Tallinnas.

Mälestusmärgi avas 5. veebruaril pidulikult linnapea Taavi Aas, kes tõstis esile nii Lenderite panust Tallinna ja Eesti heaks kui ka mälestusmärgi idee algatajaid ja teostajaid.

Avamisele olid kutsutud ka Lenderite järeltulijad, kes elavad Rootsis ega saanud paraku kohale sõita. Küll aga saatsid nad südamliku tervituse Kesklinna vanema Vladimir Sveti vahendusel.

Mälestusmärgi avamisele oli aga hoolimata kõrgeast saabunud pool tosinat kunagise tütarlastegümnaasiumi vilistlast, kes oma mälestusi jagasid.

Elfriede Lenderi eragümnaasium tegutses aastatel 1907–1940 ja oli esimene eesti tütarlastele mõeldud

Tervitus Rootsist

Minu õde Ann Stillström ja mina, Mai Lender Jänes, tunneme suurt rõõmu, et Tallinna linn mälestab meie vanaisa ja vanaema.

Vanaisa Voldemari meie ei tundud, kuna ta suri enne meie sündi. Ta elas ja tegutses muutlikul ja põneval ajal Eesti ja Tallinna ajaloos. Ta on maetud Tallinna Metsakalmistule.

Vanaema Elfriede elas kaua, sai näha isegi mitut lapselapselast. Ta põgenes sõja ajal Rootsi, elas Stockholmis, kus töötas enne pensioniaega Rootsi riigi koolivalitsuse arhiivis. Tema on maetud Stockholmi Metsakalmistule.

Voldemaril ja Elfriedel oli neli last – kaks poega ja kaks tütar. Poeg Uno ja tütar Juta küüditati, poeg Henno ja tütar Ilka põgenesid Rootsi. Nad said neli lapselast, kellest Peep ja Jaan ei ela enam.

Oleme uhked, et just meie vanaisa ja vanaema on jätnud sügavad jäljed Tallinna ajalukku ja et Tallinna linn sellest lugu peab.

Täname kõiki neid, kes meie perekonna vastu on huvi äratanud, projekti planeerinud ja seda ka realiseerinud. Suur tänu!

Mai Lender Jänes ja Ann Stillström

Loe lk 2 Kettagolf Järvele

Loe lk 3 Kaunid vaateaknad

Loe lk 4 Bastioni all ja peal

Loe lk 9–11 Valimistest

TALLINNA KESKLINNAS ELAB 60 780 INIMEST.

Pärast rahvastikuregistri seaduse § 110 rakendamist alates 2. jaanuarist 2019 vähenes linnaosa elanike arv 1. jaanuariga võrreldes 4444 võrra (kogu Tallinnas 13 114 võrra). Kesklinn on endiselt elanike arvu põhjal suurusel kolmas Tallinna linnaosa.

Allikas: rahvastikuregister, 1. veebruar 2019

Kesklinna Sõnumite järgmine number ilmub **13. märtsil**.

Väljaandja:

Tallinna Kesklinna Valitsus
tel: 645 7229

e-post:

kesklinnasonumid@tallinnlv.ee
Trükki toimetanud: OÜ Rkontor

TÄHTSAD TEEMAD

Kui võim on rahva käes, siis ... on see meie käes

1988. aasta kevadel esitas näitleja ja lavastaja Mikk Mikiver Toompea lossi saalis loome-ühispleenumi kõnetoolist retoorilise küsimuse: „Kui võim on rahva käes, siis kelle käes on võim?” Tollast silmakirjalikku režiimi paljastanud julged sõnad tõid kevade ka Eesti poliitikasse.

24. veebruaril 30 aastat tagasi lõi Pika Hermann tornis pärast pikki aastaid taas lehvima meie armas trikoloor. Selle päeva päiksetõusul kogunevad aastast aastasse sajad, vahel ka tuhanded eestimaalased, eri põlvkondade ja rahvuste esindajad Kubernerite aeda, et näha torni tõusvat sinimustvalget kui vabaduse kinnitust.

Kogunetakse tänavugi, kui tähistame meie riigi 101. sünnipäeva. Täpselt nädal hiljem on valimispäev, kuid eel- või e-hääletusel saab kodanikukohust täita juba alates 21. veebruarist. Võib arvata, et paljud tahavad hääletama minna just iseseisvuspäeval, kui linn ja maa on sinimustvalgete lippudega ehitud. Vabad valimised on ju samuti pidupäev, demokraatia pidupäev.

Inimesi, kes osalesid liputseremooniatel ja valimistel sõjaeelses Eesti Vabariigis, enam meie seas väga palju ei ole. Kuid me oleme pärinud nende mälestused. Maapäeva ja Asutava Kogu põgusa perioodi järel valiti tollal ja jõudis aastatel 1920–1938 kokku tulla kuus riigikogu koosseisu. Pärast iseseisvuse taastamist valime seekord juba kaheksandat riigikogu ehk ühtekokku neljateistkümnendat.

Nüüdis-Eestis on parlamendivalimised teatavasti iga nelja aasta tagant. Samasuguse intervalliga toimuvad kohaliku omavalitsuse valimised ja lisaks veel alates 2004. aastast iga viie aasta tagant Euroopa Parlamendi valimised. Kes saavad selle kogemuse lisada vahepealsete vabaduseta aastakümnete ülemnõukogu-aegsele, need on peale diktatuuri läbinud ka demokraatia alg- ja põhiastme ning jõudnud vähemalt gümnaasiumi lävele. Ja see pagas muutub üha rikkalikumaks. Tänavugi ei ole 3. märts ainus valimispäev; 26. mail valime oma riigi esindajad Euroopa Parlamenti – varasema kuue asemel esimest korda seitse.

Riigi sünnipäeva ja valimiste lähestikku asetsemist võib näha sümbolseks, aga ka leida mõtteainet nii ühe kui ka teise päeva tähenduse ja omavahelise seose kohta. Eesti Vabariigi põhiseaduse kohaselt, nagu teame juba koolipölvest, on meie riigis kõrgeima võimu kandja rahvas. Seda võimu saame teostada just oma hääle andmisega valimistel. Kes valida ei lähe, annab vabatahtlikult võimu käest ja lasab teistel teostada seda enda asemel.

Ester Šank

toimetaja

Mõne kuu pärast saab Tallinnas kettagolfi mängida

Kesklinna valitsus sõlmis Eesti Discgolfi Liiduga lepingu, mille kohaselt avatakse kevadel Järve metsas kettagolfirada.

Lepinguga andis Kesklinna valitsus 12,7 ha suuruse maa-ala kolmeks aastaks Eesti Discgolfi Liidu kasutusse kettagolfiväljaku rajamiseks. 18 korviga rada tuleb Viljandi maantee ja Ülemiste järve vahelisse metsa, ligipääsuga Valdeku tn ja Viljandi mnt ristmikul asuva parkla kaudu (Viljandi mnt 13d). Samas on peagi valmimas ka kergliiklustee, mis suubub Järvel Pärnu maanteele.

Disc- ehk kettagolf on kiiresti populaarsust võitnud spordiala, mis pakub eri vanuses inimestele jõukohast aktiivset tegevust värskes õhus. Ala saab harrastada igauks lisakulutusi tegemata ning ka linnaosavalitsus andis maatüki disc-golfi liidu kasutusse tasuta.

Riigi keskkonnaamet otsustas eelmisel aastal sulgeda looduskaitsealal Hüppemäe metsas asunud kettagolfiraja. Koostöös Nõmme linnaosa valitsuse, sealse kettagolfi klubiga Drive In ja Eesti Discgolfi Liiduga õnnestus leida rajale uus sobiv asukoht Järve metsas.

Perepäevale!

Tallinna kirjanduskeskuse A. H. Tammsaare ja Eduard Vilde muuseumid kutsuvad 24. veebruaril kell 11–15 eesti keelele ja vabariigi aastapäevale pühendatud perepäevale „Kirjanikud näitavad (eesti) keelt“.

Toimuvad eriekskursioonid ja lastetegevused. Tammsaares on lisaks eksklusiivne kohtumine filmi „Tõde ja õigus“ autori Tanel Toomiga. Vildes kõlab pärimusmuusik Jaak Johanson kontsert „Jää vabaks eesti..meri..põlvini“. Ja nagu ikka, on selgi korral põnevatest isikuarhiividest välja toodud midagi erilist!

Täpne programm on leitav
www.kirjanduskeskus.ee.

Kesklinna vanem Vladimir Svet ja Eesti Discgolfi Liidu president Rein Rotmeister allkirjastasid lepingu otse tulevase raja alguses Järve metsas.

AJA MUSTRID

Suur vabaõhukontsert ja iseseisvuspäeva pidu Tallinnas Islandi väljakul 24. veebruaril kell 20.30.

Tallinna linn teeb Eestile meeleoluka kingituse ja korraldab vabariigi aastapäeva puhul **Islandi väljakul** vahva rahvapeo „Aja mustrid“.

Tervitama tulevad vabariigi president **Kersti Kaljulaid** ja Tallinna linnapea **Taavi Aas**. Üles astuvad armastatud artistid **The Swingers, Ott Lepland, Rein Rannap** ja paljud teised.

Välisministeeriumi fassaadil keeleaastale pühendatud suurejooneline **valgussõu**.

Sündmus on **tasuta**, kõik linlased ja Tallinna külalised on oodatud!

3 KÜSIMUST

Vastab linnaosakogu liige Merilen Mentaal

1. Mida olete seadnud linnaosakogu liikmena enda prioriteediks?

Kuna minu igapäevane tegevus jääb maastikudisaini valda, siis suudan hästi kaasa rääkida ja läbi mõelda kõik arutlusele tulevad detailplaneeringud. Funktsionaalsus, praktilised ja töötavad lahendused ning ilusad, silmale head ja antud keskkonda sobivad planeeringud on üks esimesi alusdokumente, millest lähtuda. Kõik, isegi lihtsamad joonised ja lahendused peaksid juba algusest peale olema igati läbi mõeldud ja korralikult lahendatud.

2. Mis on Kesklinnas hästi, mida muudaksite?

Kesklinnas liikudes jääb silma ikka see, millega tunded end tugevalt seotuna. Mulle on rohelus,

linna töötavate kopsude olukord oluline, et oleksid pargid ja alad, mis rõõmustaksid silma, puhastaksid õhku ning annaksid võimaluse korraks aja maha võtta. Puud, põõsad ja madalam haljastus linnaruumis on olulised.

Puudele on mõeldud, kuid mitte alati. Paneb imestama, et mõned uued piirkonnad nagu Rotermani kvartal on esialgu plaanitud täiesti puudevabad ning rohelusele mõeldakse alles siis, kui kõik on valmis, kui ei ole enam võimalust istutada taimi neile parimatesse tingimustesse, maapinda. Justkui järelmõtte mõjul tekib haljastus kastidesse, kus paljud taimed ei pruugi talve üle elada ega kasvada selliseks nagu nad võiksid. Tahaks rohkem näha juba ette ja hästi planeeritud rohelust, mis on lopsakas, näeb hea välja, on aastaringnes muutumises. Võiks olla värvi, põnevust, õisi.

Ja kurvaks teeb see, et endiselt kulutatakse raha massiliselt suvelillede istutamiseks erinevatele haljasaladele, vahetatakse need paar-kolm korda hooaja jooksul uute vastu välja. Raha kulub nii suures koguses vajaminevatele taimedele kui ka istutustööle ja hooldusele. Samas kui üks kord planeerides saaks rajada efekte ja toimiva püsilillede või püsilillede ja kõrreliste ala, millesse investering on ühekordne ning püsikulu tekiks vaid hooldusest.

3. Milline isiklik seos on teil Kesklinnaga?

Olen kesklinnas kasvanud, koolis käinud ning suure osa oma elust siin elanud, tunnen Kassisaba piirkonda suurepäraselt. Mu poeg käib kesklinna koolis ja samu radu, mis mina kunagi. Hiljuti avasin ka ühe väikese taimepoe ja oma büroo kohe Kesklinna ja Põhja-Tallinna piiril.

Selgusid kaunimad jõuluvaateaknad

Kesklinna valitsus valis koos linnakujunduse asjatundjatega kaunimad jõuluvaateaknad ja -fassaadid.

Aastavahetuse korraldatavale konkursile esitas seekord 84 ettevõtet dekoreeritud vaateaknaid.

Neid hinnatud komisjoni liikmed tõstsid üksmeelselt parimana esile silmapaistva ja tervikliku lahendusega Linette kaupluse vaateakna aadressil Müürivahe 17. Võrdsetena jäid jagama teist ja kolmandat kohta kohvik Maiasmokk Pikk 16

ja Tassikoogid Olevimägi 11. Kõiki kolme tunnustab linnaosavalitsus rahapreemiaga. Samuti saab preemia aadressil Liivalaia 27 asuv lilleäri, mille vaateaken pälvis rahva lemmiku tiitli Facebookis korraldatud hääletusel.

Facebooki-hääletusel võidutsenud lilleäri fassaad.

Parimaks hinnatud Linette kaupluse aken.

Hooletus põhjustas päästjatele erakordse aasta

2018. aasta tõi Põhja päästekeskusele suuri tööstusõnnetusi ja -põlenguid, ulatusliku metsapõlengu, keemilisi reostusi, keemilise varinguga, 13 hukkunut ja 8 uppunut.

Hukkunutega tulekahjude peamised põhjused olid siseruumides suitsetamine, kütteseadmed ja hooletus lahtise tulega. Mitmel juhul sai saatuslikuks voodis või diivanil suitsetades magama jäämine. Tõusev trend on toidukorbemisest alguse saavad tulekahjud, mida saaks vältida taimerit kasutades või toidul silma peal hoides.

Tulekahju varajane avastamine on äärmiselt oluline, et päästa inimesid, vara ja keskkonda. Põhja päästepiirkonnas hukkunuaga tulekahjude puhul möödunud aastal puudus suitsuandur viiel korral – ehkki see on Eestis kohustuslik alates 1. juulist 2009! Samuti on oluline suitsuanduri regulaarne puhastamine ja kontrollimine (vähemalt kord kuus).

Kahjuks puutuvad päästjad tihti ka kokku olukorraga, et suitsuandur on küll olemas, kuid see on kas valesti paigaldatud, pole patareisid või seisab andur karbi sees riivil. Üks äärmusli-

kumaid näiteid eelmisest aastast on Nõmmelt, kus suitsuandur oli lakke kruvitud koos pakendiga.

Ohutusjärelvalve

Mullu tegid inspektorid korterimajadesse reide kolmel korral. Tallinnas kontrollitud 240 korterelamust 52 ei rikkunud tuleohutusnõudeid, 188 elamus esines vähem või rohkem rikkumisi. Enim eksiti põlevmaterjali ladustamisega elamute trepikodades – seal oli näiteks ehitusmaterjali, lapsevankreid, jalgrattaid, mööblit, potililli jm. Korterelamu trepikoda on elanike ainus evakuaatsioonitee, mida ladustatud asjad kitsendavad ja põlemisel ohtlike gaasidega täidavad. Väljapääsud tuleb hoida vabad.

Lisaks on suur probleem, eriti magalapiirkondades, päästetehnika ligipääs hoonele. Et auto saaks ka manööverdada, oleks vaja vähemalt viis meetrit vaba ruumi, redelauto puhul aga veel rohkem. Tihti pargivad aga elanikud oma autod majaümbrusesse enda mugavusest, mitte abi ligipääsetavusest lähtudes. Päästemeeskonnale peab olema tagatud pääs ka põõningule, katusele ja keldrisse.

Tuleõnnetuste ja -surmade vältimiseks külastavad päästjad, vabatahtlikud ja ametnikud igal aastal tuhandeid kodusid – mullu Põhja päästepiirkonnas Tallinnas ja Harjumaal kokku 4529 kodu, sel aastal on plaanis vähemalt 4600. Päästeameti eesmärk on tõsta tuleohutusteadlikkust ning luua ohutum keskkond.

Õeldakse, et kodu on meie kindlus, kuid kahjuks ei vasta see alati tõe. Selleks peaks kodus olema ka töökorras ja korrektselt paigaldatud suitsuandur, vajadusel vingugaasiandur, samuti esmased tulekustutusvahendid. Hooldatud peaks olema kütte- ja elektrisüsteem. Ühtlasi on kõigil inimestel võimalik tellida tasuta kodunõustamine, et koos spetsialistiga olukord üle vaadata ja vajadusel muudatusti teha. Pensionäridele ja vähekindlustatud peredele paigaldatakse vajadusel ka suitsuandur. Kodunõustamise saab tellida pääste infotelefonil 1524.

Jane Gridassov

Põhja päästekeskuse kommunikatsioonijuht

HOPNERI MAJA

Hopneri Maja tähistab emakeelepäeva!

Kohtumisõhtu
VALDUR MIKITAGA

14. märts 2019 · kell 18

Pilet 6 €/8 € müügil
www.fienta.com/hopnerimaja müügikeskonnast
või 30 minutit enne algust kohapeal.

KULTUUR

Arheoloogia aitab kavandada bastioni tulevikku

Skåne bastion on linnaehituslikult suure potentsiaaliga, kuid ka üks alahinnatumaid Tallinna ehituspärandi objekte. Rootsi võimu aegset suurejoonelist kaitsehitist on hilisemate ehitustöödega hoolimatult kahjustatud.

Skåne bastion ehk Rannavärava mägi (lühemalt Rannamägi) praegusel kujul ei kaunista Tallinna vanalinna. Linn on bastioni tulevikku kavandamisega tõsisemalt tegeelnud 2006. aastast, mil see saadi kätte vahepealsetelt ebaseaduslikelt omanikelt. Kaks aastat hiljem avati pärast esmaseid korrustustöid taas pääs bastioni haljasalale. Kultuuripealinna-aastal oli nõukogudeaegse põlenud suveteatri kohal ajutiselt põhuteater. Areng on toimunud hiljemgi: kindlustuse kõrval Eesti Raudtee kinnistul lammutati rida väheväärtuslikke ja osalt avariiseisus abihooned. Teraviklikuma tulevikulahenduse ni pole seni jõutud, kuid eeltöid selleks on tehtud. Siinkirjutaja on olnud eeskätt seotud arheoloogiliste uuringutega Tallinna muinsuskaitse tellimisel 2010. aastast, mille tulemustel allpool lühidalt peatun.

Esmalt rõhutan vajadust mõista, mida ehitist endast algselt kindlustusena kujutas. Alles sel alusel saab teha eda-

sised muinsuskaitse ja linnaehituslikud otsused. Kõige olulisem – Skåne bastion on suurepärane näide kindlusrhitektuuri perioodist, mil kaitsehitisi kavandati rangelt geomeetrisest printsiipidest lähtuvalt nii põhiplaani kui ka läbilõigete osas. Uute linnaruumiliste lahenduste puhul peakski püüdma võimalusel seda aspekti rõhutada. Tähtsaim on tuua välja muldkindlustuse üldkujuga ja hoiduda moonutamast bastioni peal eeldatavalt pargina kasutusele jääva ala algset reljeefi.

Taastada algkujul?

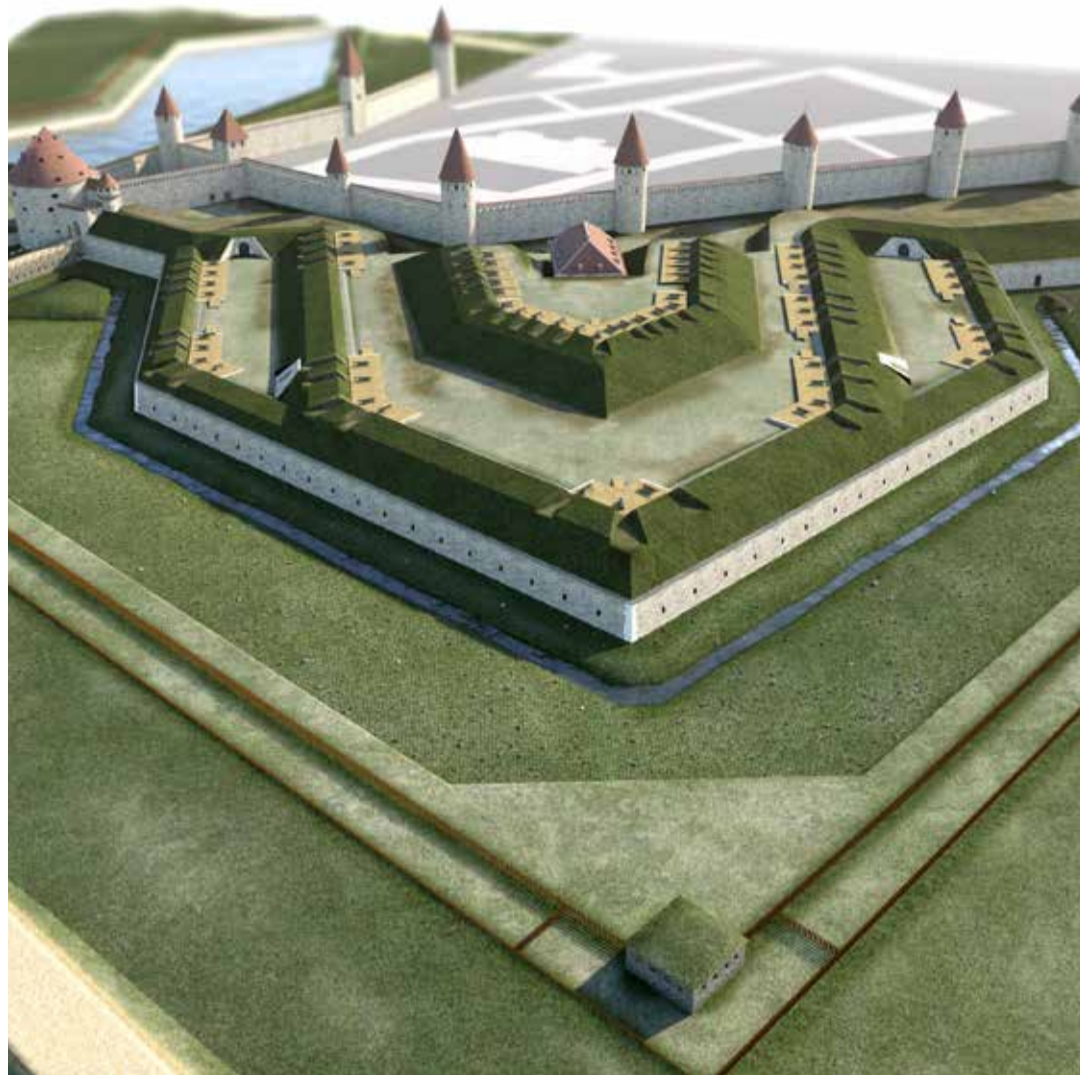
Skåne bastioni arhitektuuri kohta on peamine allikas arhiivides säilinud rikkalik joonismaterjal ja seda praeguse situatsiooniga siduda aitavad arheoloogilised uuringud. Järeldusena võib öelda, et arheoloogia on seni kinnitanud, et kõik olulisemad konstruktsioonid on hoolimata mõningatest hilisematest kahjustustest väga hästi säilinud. Põhimõtteliselt tuleks isegi kõne alla algse arhitektuuri täielik taastamine, isegi, kas see on praeguses linnaruumis kõige otstarbekam. Pigem saab kindlusrhitektuuri olemust edasi anda ka ajaloolisi struktuurelemente senisest paremini osaliselt esile tuues,

neid välja kaevates ja restaureerides. Kõige määravam oleks bastioniesise vallikraavi kasvõi osaline pinnasest tühjendamine, mille tulemusena tuleks paremini esile bastioni üldkujuga.

Bastioni muldkehendit hoitakse koos eskarpimüür, mida võib osaliselt näha Põhja puistee poolt. Umbes viie meetri kõrgusena näha olevale müürile tuleb juurde mõelda alumine umbes kahe meetri sügavusele ulatuv osa, mida varjavad vallikraavi tätekihid. Sama müür jätkub täitmisega kõrgemaks tõstetud alal kuni Suurtüki tänavani. Bastionimüüri ülaosa on umbes viie meetri paksune, alumises osas, kus kulgevad võlvitud galeriid, suureneb paksus veelgi. Vallikraavi väliskallast toetanud nelja meetri kõrgust kontreskarpimüüri pole praegu üldse näha. Pistelisel lahtikaevamisel on selgunud, et bastioni põhjaküljel on seda seoses staadioni rajamisega enne Teist maailmasõda umbes poole võrra madalamaks lõhutud, kuid kõige efektsamas osas, kus see poolkaares ümbritses bastioni tippu, on müür täielikult säilinud.

Seega avaneks vallikraavi lahtikaevamisel pilt, kus vanalinna poolsel küljel kõrguks seitsme ja selle vastas nelja meetri kõrgune müür. Kraavise oleks enamasti umbes 30 meetri laiune, laienedes Suure Rannavärava juures umbes 100 meetrini. Hiljuti rajatud uus trammitee ja sellega samal ajal renoveeritud tehnovõrgud projekteeriti juba kraavi väliskaldale. Selle üldiselt kuiva kraavi põhjas oli veel sügavam veega kraavike, mille kaudu juhiti merre Toompea poolt vallikraavist (praegune Snelli tiik) tulev vesi. Voolava veega element lisaks vaheldust ka tulevaste lahendusse.

Bastioni Rannamäe tee poolsel küljel, kuhu 1940. aastal ehitati varjend, paiknes algselt suur võlvitud püsirohuit – eraldi hoone vallide vahel. Hiljutiste uuringutega selgus, et hoone vundamentid on varjendiesisel platsil üle kolme meetri sügavusel maa sees säilinud. Püsirohuidast on olemas mõtmissuunideid ja fotosid ning loogiline oleks selle taastamine sobival kujul. Bastionipealsel alal, selle kummalgi küljel on säilinud eelmainitud müüri galeriidesse sissepääsud, mille viimistluses oli kasutatud raidkividest voo-

Makett annab ettekujutuse kunagisest võimsast bastionist.

Trepikäigu suudme väljakaevamine nõukogudeaegse suveteatri hoone all 2018. aasta lõpus.

Lev Vassiljevi „Mälestused“

Eduard Vilde muuseumi Kastellaanimaja galeriis saab 2. märtsini näha Lev Vassiljevi maale ja graafikat.

90. sünnipäeva tähistava viljaka avangardistliku kunstniku juubelinäitus „Mälestused“ sümboliseerib looja elukulgu ja viib külastaja rännakule nii ajas kui ka kohas, stiilides ja tehnikates. Kunstniku käekirja iseloomustavad erksad värvid, mängulisus, mitmekesised teemad, kirklik kujutusviis ja tabav maastiku kohatunnetus. Laiast amplituudist annavad tunnistust nii literatuursed teemad, portreed (nt Arvo Pärdist) kui ka abstraktsed tööd.

Lev Vassiljev on sündinud 1929 Tuulas inseneri perekonnas. Pärast õpinguid Moskvas siirdus ta Tallinna, kus õppis 1950–1956 ERKI-s skulptuuri erialal tuntud vanema põlvkonna skulptorite Enn Roosi, Aleksander Kaasiku, Martin Saksa jt juures. Temast kuju-

Lev Vassiljevi „Kadakad“.

nes aga raamatuillustraator, kes töötas 1966–1970 ka õppejõuna Moskva kõrgemas kunsttööstuskoolis ning 1970–

1974 Tallinna pedagoogilise instituudi kunstiosakonnas.

Kastellaanimaja galerii on avatud T, N–L 11–17 ja K 11–18.

„Cabaret Siberia“ uues mängukohas

Mullu ohtralt vastukaja pälvitud lavastust „Cabaret Siberia“ saab 21.–23. veebruarini näha uues mängukohas – Kumu auditoriumis.

Lavastus sisaldab unikaalseid kabareenumbreid, mis jutustavad loo kahest Siberisse saadetud eesti artistist. See on kontrastne bukett absurdist, koomikast ja hingematvatest hetkedest; uskumatu teekond Paradiisi. Lavastus on mõeldud täiskasvanutele, ent sobib ka noortele alates 12. eluaastast. „Cabaret Siberia“ valmis Piip ja Tuut Teatri ja Läti Teatris TT ühistööna Eesti ja Läti 100. sünnipäevaks.

Mele Pesti kirjutas DRAMA festivali järgses kokkuvõttes: „Teadsin ammu, et nad ei ole süütud klounid, vaid ühed vabariigi parimad näitlejad. Sellegipoolest rabas meisterlikult mängitud traagiline lavastus üllatusena.“ Eike Värk lisab TMK teatrianekedis, et etenduses näeb „Haide

Männamäe ja Toomas Trossi chaplinlikult nukkerkoomilist kabareeartistide duetti.“

Pärast kolme etendust

aasta vanuse Skåne bastioni väärtus seisneb nii konkreetse ehitises kui ka selles, mida see räägib meile Tallinna ajaloost. Just siin on leidnud kõige ilmekama väljenduse Rootsi kunagine ambitsioon olla suurriik – seda sümbolsem, et Tallinn oli ju rootslaste esimene ülemerevaldus ja hiljem viimane kindlus, mille nad Läänemere idakaldal kaotasid.

Ragnar Nurk
arheoloog

derdust. Seega üle 300 meetri pikkuste võlvigaleriide kasutuselevõtt on võimalik nii seostatuna bastionipealse ala kui ka vallikraaviga, millega neid ühendavad tsiviilkaitsevarjendi raudüksed. Veel on selgunud, et bastioni peal peidab maapõu endas Rootsi- ja tsaariaegsete suurtükkipositsioonide ja kaitserinnatistega seotud müüre ja vundamente ehk põhimõtteliselt sarnaseid rajatisi, mille avastamine tuli üllatusena Ingeri bastionil Vabadussõja võidusamba rajamise käigus. Praeguseks veidi üle 300

Tarbijaõiguste päev tulekul

2. aprillil kell 11 algab rahvusraamatukogu suures saalis juba 11. korda tarbijaõiguste päev.

Seekordsed teemad on eluruumide üürimine ja makselahendused väikeettevõtjatele, mida peaksid kuulama tulema eelkõige (väike)ettevõtjad, korteriühistud ja kõik inimesed, kes soovivad oma ruume üürile anda. Seejärel on kõne all „Toit, märgistus ja toitumine“ ning „Kosmeetika ja tarbekeemia – millele pöörata tähelepanu“. Toidust räägib väga huvitavalt Raivo Vokk Tallinna tehnikaülikoolist. Kosmeetika ja tarbekeemia kasutamist selgitab Natali Promet terviseametist. Ettevõtlusamet korraldab hinna ja tarbijakaitse osakonna kaudu kõigile tarbijatele ja ettevõtjatele vajalike teemadega infopäeva, millest osavõtt annab uusi teadmisi ning on kasulik kõigile.

Valime lumemurdja!

15. märtsini toimuval konkursil valitakse Tallinna linna lumemurdja.

Konkursile „Tallinna linna lumemurdja“ võivad kandidaate esitada kõik linnaelanikud. Eesmärk on selgitada ja tunnustada Tallinna linnas tegutsevate korteriühistute ning erakinnistute puhastus-

aladel töötavaid eeskujulikke majahoidjaid, kelle ülesanne on lume- ja libedustõrje talvel.

Kandidaate hinnatakse kahes etapis: linnaosavalitsused tutvuvad esitatud kandidaatide hooldatava puhastusalaga ja küsitlevad elanikke, parimaks osutunud kandidaadi nimi edastatakse korraldus-

toimkonnale, kes langetab lõpliku otsuse. Parim majahoidja saab tiitli „Lumemurdja 2019“ ja lisaks tunnustatakse veel kahte majahoidjat.

Konkursile saab kandidaate esitada linnaosavalitsusele e-postiga 15. märtsini.

Täname Kesklinna valitsuse heategevuskampania „Süütame südames ilutulestiku“ toetajaid Hooandja kaudu:

**VALERI BUINÕI
OLGA LUNDE
ANASTASIA GRANOVA
OLGA ROGALEVA
JEKATERINA LEVAI
ANASTASSIA MATITOVA
JEKATERINA TŠUKREJEVA
SAALE KREEN
ANNA KUZNETSOVA
RAIDO KASELA
CARMEN TÕUTS
OKSANA HITROVA
ANNA-KATI PAHKER
ANNA AGU-ALEKSEITŠIK
ANTON TSHEPUROV
MIKHAIL JEVDOKIMOV
TANEL KIIK
TATJANA OZDOBA
PJOTR KRIVOŠEJEV
MARLEEN MÄGI
HEDVIG PAYNE**

**KARMO KURI
IGOR SMOLKIN
JEKATERINA SOKOLOVA
ESTER ŠANK
SERGEI TŠEKULAJEV
VALENTIN FEKLISTOV
MAARJA DANIEL
HELEN PUHU
JULIA TŠAPLÕGINA
KRISTINA PAZEKOVA
KIMMO SÕNA
ANGELIKA POLJAKOVA
PAVEL FLEIŠER
INNA FLEIŠER
JAANUS LEPALAN
RASMUS ÕIS
LIILIA LAULIK
VALERY MATSIGURA
NIKOLAI LOMAŠKO
EVELYN VAHI
ANGELA REINLAID**

Botaanikaaias on 1.-10. märtsini orhideepäevad, oodatud sündmus lillesõpradele. Näitusel on väljas veetlevad veenusekingad, vapustavad vandad, kavalad katleiad, suursugused tsimbiidumid ning mitut masti orhideehübriidid. Samuti üliharuldased looduslikud orhideed maailma eri paigust. Külastajad saavad kahel nädalavahetusel (1.-3. ja 8.-10. märtsini) kaasa osta põnevaid orhideesid, mida müüb botaanikaia koostööpartner Flores Aed OÜ. Lisaks saab küsida nõu orhideede kasvatamise kohta. Orhideepäevade ajal on palmimajas fotonäitus Eestis looduslikest orhideedest.

Lahkus 101-aastane kesklinlane

Vladimir Funk 24.01.1918 – 6.02.2019

Kesklinna üks vanimaid elanikke Vladimir Funk, kes kaks nädalat varem tähistas 101. sünnipäeva, lahkus meie seast 6. veebruari hommikul.

Toimekas ja suhtlemishuviline vanahärra oli sündinud 24. jaanuaril 1918 Abhaasias Ülem-Linda külas, kuhu asusid 19. sajandi teisel poolel elama tema Saaremaalt pärit vanavanemad. Il maailmasõja järel töötas Vladimir Funk Leningradi oblastis Obiškovo algkoolis õpetaja ja koolijuhina, kuni asus 1952. aastal elama Tallinnasse. Siin elab ta järeltulijatest üks lapselaps, kaks lapselapselast ning kaks neljanda põlve järglast.

Kesklinna valitsus avaldab südamest kaastunnet lahkunu lähedastele.

AITÄH TEILE KÕIGILE!

PLANEERINGUTEST

Lastekodu tn 31 ja Lastekodu tn 31a kinnistute detailplaneeringu vastuvõtmine

Tallinna Kesklinna Valitsus ja Tallinna Linnaplaneerimise Amet avalikustavad ajavahemikul 25.02.-24.03.2019 Tallinna Linnavalitsuse 30. jaanuari 2019 korraldusega nr 132-k vastu võetud 0,70 ha suuruse maa-ala kohta koostatud Lastekodu tn 31 ja Lastekodu tn 31a kinnistute detailplaneeringu (arhitekt Martin Aunini töö nr 11-03).

Detailplaneering on koostatud eesmärgil liita sotsiaalmaa-ühiskondlike ehitiste maa sihtotstarbega Lastekodu tn 31 ja riigikaitsemaa sihtotstarbe-

ga Lastekodu tn 31a kinnistud üheks vähemalt 90% elamumaa ja kuni 10% ärimaa sihtotstarbega krundiks ning määrata ehitusõigus ühe kuni kuue maapealse korrusega ja ühe kuni viie maapealse korrusega äriruumidega korterelamu ehitamiseks, mida ühendab maa-alune sõidukite parkimiseks ettenähtud korrus ning krundi kasutamise tingimused.

Detailplaneeringus on tehtud ettepanek muuta Tallinna Linnavolikogu 11. jaanuari 2001 määrusega nr 3 kehtestatud Tallinna üldplaneeringut. Planeeritud maa-alale ei ole Tallinna üldplaneeringus juhtots-

tarvet määratud. Ettepanek on määrata planeeritud maa-ala juhtotstarbeks kesklinna segahoonestusala.

Detailplaneeringu materjalidega saab ülnimetatud ajavahemikul tutvuda tööpäeviti Tallinna Kesklinna Valitsuse, asukohaga Nunne tn 18, hoovimaja toas nr 32 ning Tallinna Linnavalitsuse, asukohaga Vabaduse väljak 7, I korruse info-saalis tööpäeviti. Detailplaneeringu jooniste ja seletuskirjaga saab tutvuda ka Tallinna planeeringute registris aadressil <http://tpr.tallinn.ee/tpr>.

TEATED

Palju õnne!

96
Militina Kabrits
Erna Koovik

95
Liidia Rõbakova
Harry Metsis

94
Uno Kanarbik
Maria Vilas
Elfriede Saare
Helja-Amanda Kukkk

93
Lia Prohhorov

92
Evi Kruus
Armilde Reemets
Ivan Davydov
Zoya Nikolaeva
Zinaida Arsenieva
Zinaida Lodi
Helga Urb
Valentina Šilina
Alide Mihklepp
Jevdokia Antonova

91
Arvo Jaama
Elvi Altsar
Hilja Alavina
Vasily Suchkov
Eleonoore Meri

90
Leonida Mets
Leida Konsand
Sinaida Kiisk
Tiiu Karro
Lia Bergert
Evdokia Anisimova
Kaisa Mens

85
Ago-Livius Kerge
Maria Korneitsik
Aili Kogerman
Valdeko Land
Emilie Tüür
Nadezda Kuptsova
Kirsti Vertikova
Arvo Haljak
Valentina Stulova
Vladimir Sinitsyn
Mark Kamenev
Galina Kirillova
Iris-Mall Klaas

Niina Kazbekina
Arne-Lembit Kõöp

80
Kai-Reet Kajari
Leonid Grigorjev
Raisa Moshina
Kalju Saard
Yrjö Juhani Haarni
Laine Krustein
Irina Viikholm
Rosa Perez
Nonna Sumenkova
Uudi Tamme
Brunhild-Dorothea
Tiesenhausen
Anna Karpova
Evi Kallaste
Reet Ots
Elsa Lippmaa
Urmas-Ület Rätsep
Nina Rudneva
Regina Ernest
Maria Tjurina
Liili Kupits
Erich Linnusaar
Jaan Kabin
Ljudmila Balan

*Kui te ei soovi oma sünnipäeva avaldamist Kesklinna Sõnumites, siis palume sellest kirjalikult teatada aadressil Kesklinna Sõnumid, Nunne 18, Tallinn 15058 või e-kirjaga kesklinnasonumid@tallinnlv.ee

KESKLINNA SOTSIAALKESKUSE MÄRTSIKU ÜRITUSED

E, 4. märts kl 14 KONTSEERT
Esineb ansambel **Siberlased**, juhendaja **Maria Pikkas**. Lauldakse vene, eesti ja mustlaslaule.

E, 11. märts kl 14 NAISTEPÄEVAKONTSEERT
Daame tervitab meesansambel **Vanaisad**.

E, 18. märts kl 15 LINE-TANTSUPÄEV
Kohtumine Kesklinna ja Lasnamäe sotsiaalkeskuse line-tantsijatega.

N, 21. märts kl 15 TANTSUPÄRASTLÕUNA
Kevade algus koos tantsu ja lauluga!
Tantsuks mängib orkester **Liivabänd**, juhatab **Aare Pehka**.

E, 25. märts kl 14 RATASTEGA MOSELI ORUS SAKSAMAAL
Reisimuljeid räägib ja näitab slide **Jaan Kiviall**.

Avatud TIJU VIISE maalide näitus.

4. aprill ARVO PÄRDI KESKUSE KÜLASTUS
Kell 10 sõidame välja Merepuiestee parklast. Teeme jalutuskäigu Keila-Joa pargis. Kell 12 tutvume Arvo Pärdi keskuse omapärase arhitektuuriga uue hoonega, saame ülevaate nii keskuse kaugematest eesmärkidest, igapäevasest tegevusest kui ka helilooja loomingust. Uurime, missuguseid dokumente hoitakse Pärdi isikuarhiivis, millist kirjandust võib leida helilooja raamatukogust, kes on talle endale olnud tema muusika olulisemad esitajad ning miks kuuluvad keskuse juurde kabel ja vaatetorn. Vaatame ka filmi Arvo Pärdi elust ja kuulame tema muusikat. Kell 14 lõuna Güntheri kohvikus. Tagasi Tallinnas kell 16.
Reisijuht Kauri Kivipõld, hind 26 eurot.
Palume registreerida ja tasuda infolauas.

25. aprill KUIMETSA KARSTIALA JA MAHTRA SÕJA MÄLESTUSPAIKADE KÜLASTUS
Kell 9 väljasõit Merepuiestee parklast. Kell 10 Mahtra talurahvamuseum. Jalutuskäik karstialal.

13.15 Lõunasöök Nõmme kõrtsis. Seejärel Juuru Mihkli kirik ja alevik, Mahtra sõja mälestuspaigad, kultusfilmi „Vallatud kurvid” peaosatäitja Terje Luige kodaia külastus. Atla mõisa keraamikakauplus, kus müüakse mõisaomanike tehtut. (Mahtra muuseumist saab osta suveniire, trükiseid, mett jne.

Võimalus ka kohvi või teed juua.)
Kuimetsa karstiala ehk lida urked on üks Eesti suurimaid karstialasid, kus parim aeg jalutamiseks on varakevad, kui urked pole peitunud rohu sisse, kuulda on vee solinat ja võimalik näha maa alla kaduvat jõge. Mahtra sõjaga on seotud paigad Juurus, Atlas ja Mahtras. Väljapanekud 19. sajandi talurahvaelust ja rahvuslik käsitöö Mahtra talurahvamuseumis.
Riietuda sooja ja jalga metsarajal liikumiseks sobivad jalanõud! Tagasi Tallinnas oleme kell 19.
Reisijuht Kauri Kivipõld, hind 29 eurot.
Tasuda ja registreerida infolauas.

7. mai RAKVERE ÜMBRUSE MÕISAD
Kell 8 väljasõit. Neeruti mõis, Mädaepa mõis, Inju mõis, Vinni mõisapark. Seejärel lõunasöök. Mödriku mõis, Vaeküla mõis, Sõmeru keskusehoone, Arkna mõis ja juustukoda, Haljala kirik ja Aasperes mõis. Kell 21 tagasi Tallinnas.
Reisijuht Jaan Maasing, hind 35 eurot.

Kolmapäeviti kell 13–15 Kesklinna Pensionäride Ühenduse esinaine M. Sume vastuvõtt.
Igal neljapäeval **kell 11–14 meditsiiniline nõustamine ja vererõhu mõõtmine.**
Tasuta **juridiline nõustamine**, Kristel Tina. Vajalik eelregistreerimine infolauas või tel 646 6123.

21. märtsil kell 10–12 kolesterooli ja veresuhkru mõõtmine. Tasuta. Eelregistreerimine valvelauas või tel 646 6123.
Iga kuu teisel ja neljandal esmaspäeval **kell 13.30 Soomepoiste Leskede Klubi koosviibimised.**
Tegutsevad ringid, kursused ja ansamblid. Tööd jätkab ja uusi hoolealuseid ootab eakate päevahoid.

AVATUD E-R 9–17
Liivalaia 32 (sissepääs sisehoovist)
INFO: 646 6123
e-post: info@kesotskeskus.ee
KODULEHEKÜLG: www.kesotskeskus.ee
JUUKSUR, MANIKÜÜR ja PEDIKÜÜR: 645 9029

EAKATE PÄEVAHOID
E-R 7–18
Raua 1
INFO: 5345 5026

VEEBRUAR / MÄRTS HOPNERI MAJAS

• **K, 13. veebruar** kell 18 – juhendaja Kaidi Trumsi
• **L, 16. veebruar** kell 12 ja 14.30 – juhendaja Eve Palo
PATSIPUNUMISE ÕPITUBA
Sisepääs 20 €, pääsmed müügil www.fienta.com/hopnerimaja Info: janne@hopnerimaja.eu või 6410 022

• **K, 13. veebruar** kell 20
• **K, 27. veebruar** kell 20

TANTSUKLUBI
Tantsime elava muusika järgi. Hopneri Maja Diele saalis. NB! Sisepääs Vanaturu kael 3.

• **R, 15. veebruar** kell 18
Hopnerimaja siidrikoolitus „ÕUN”
Koolituse läbiviija Siidrimaja. Osalemistasu 25 €. Koolitusele kehtib vanusepiirang 18+.
Pääsmed müügil www.fienta.com/hopnerimaja. Registreerimine janne@hopnerimaja.eu või 5334 5441. Sisepääs Hopneri Maja Diele (Vanaturu kael 3)

• **R, 15. veebruar** kell 19
Kontsert – LEPASEREE „Küünlakuu”
Lepaseree on pärimus- ja jazzmuusika piirialadel tegutsev koostis, kus musitseerivad kolm põneva taustaga eesti muusikut: Meelika Hainsoo, Marti Tärn, Paul Daniel. Uksed ja kohvik avatud kell 18. Pilet 10 €/12 € Piletilevist ja tund enne algust kohapeal 15 € (kohapeal tasumine vaid sularahas).

• **L, 16. veebruar** kell 17
NIMETA LAUPÄEVAÕHTUD DIELES
Avatud kohvik. Kell 18 Kadri Tegelman (metsospran) ja ansambel Floridante. Kõlavad Purcelli, Monteverdi ja barokiaja heliloojate soololaulud. Sisepääs 5 €. Hopneri Maja Diele (Vanaturu kael 3).

• **T, 19. veebruar** kell 18
MAAILMARÄNDURITE KLUBI
Kord kuus toimuvat teemaõhtutel esinevad erinevate matkastiilide harrastajad, tutvustades oma seiklusi ja näidates põnevaid pildiprogramme toimunud retkedest. Sisepääs 3 €.

• **N, 21. veebruar** kell 17.30
Jüri Kuuskemaa loengusari „Pühakojad vanalinnas” – TALLINNA PÜHA VAIMU KIRIK
Kohtade arv on piiratud! Loengu hind 15 € (hind sisaldab loengut ja pääsu kirikusse). Vajalik eelregistreerimine salme@hopnerimaja.eu või 6455 321

• **L, 23. veebruar** kell 13
VANADE TANTSUDE KLUBI
Hopneri Maja kutsub tantsima keskaegseid tantse. NB! Sisepääs Vanaturu kael 3. Sisestamistasu 4 € (sularahas).
Registreerimine info@hopnerimaja.eu või 6455 321.

• **R, 8. märts** kell 19
Naispäeva kontsert – LÕÖTSAVÄGILASED
Uksed ja kohvik avatud kell 18.
Pilet 10 €/12 € Piletilevist ja tund enne algust kohapeal 15 € (kohapeal tasumine vaid sularahas).

KURSUSED

• **Hopneri Maja teatriring Hiphopner**
Kolmapäeviti kell 17.00–19.00.
Teatriring noortele vanuses kuni 16 eluaastat. Prooviperioodist valmib vähemalt üks lavastus ning lüüakse kaasa Hopneri Majaga seotud sündmustel. Juhendaja Aita Vaher (MTÜ Tsirkusekool asutaja ja juhatuselise liige). Uued liikmed oodatud!
Info ja registreerimine: janne@hopnerimaja.eu või tel 6410 022
• **Joogatunnid kolmapäeviti Hopneri Majas**
Oodatud uued liitujad. Juhendaja Kalli Suga
Info ja registreerimine: info@kallikodu.ee või 5560 1768

SEENIORIDE ÜLIKOOL

eestikeelsed loengud
• **K, 13. veebruar** kell 12 – TERVIS
„Liikumisharrastus ja sport seeniorieas.” René Meimer, liikumisnõustaja
• **K, 20. veebruar** kell 12 – ASTROLOGIA
„2019 mida toob Hiina sea aasta?” Anneli Salk, psühholoog
• **K, 27. veebruar** kell 12 – AJALUGU JA KULTUUR
„Härjapea jõgi.” Jaak Juske, poliitik ja ajaloolane

KUNSTIPÕNNING

Anu Purre Kunstistuudio
T ja K 12.00 ja 18.00 Kalligraafia (alustajad ja jätkajad)
Üle nädala neljapäeviti Kunstitöötuba
Hopneri Maja 4,5 korrus
Info ja registreerimine: anu.purre@gmail.com

NÄITUSED

Epp Margna maalid „Samas ruumis”

Alustad sügisel 2019 kooliteed?

Tule ja veeda vahva koolipäev Tallinna Südalinna Kooli kogupäevakoolis
1. märtsil 2019 kell 9.00-15.00

Koolimajaga tutvumine 2. märtsil kell 10.00-14.00

TALLINNA
SÜDALINNA KOOL
AB IMO PECTORI - KOGU SÜDAMEST

Lisainfo ja registreerimine kooli kodulehel
www.sydalinna.edu.ee

KODULINNA MAJAS

3. märtsil kell 14 tutvustab oma lapikoda **Marja Matiisen**.
10. märtsil kell 14 räägib praegusest riigiprokuratuuri majast kui endisest luksusvillast **Henry Kuningas** ja sellest, kuidas mahub majja nüüdne prokuratuur, räägib **Carol Merzin**.
Palume end registreerida valvelauas Gümnaasiumi 3, telefonil 644 9867 või e-kirjaga kodu.linn@mail.ee.

REKLAAM

Riigikogu majanduskomisjoni esimees

SVEN SESTER

kohtub valijatega

Kohtumisaja saab kokku leppida telefonil 50 49 222 või e-posti teel sven.sester@riigikogu.ee

Arutame päevakohaseid teemasid:

- riigi majandus- ja rahanduspoliitika,
- riigikogu valimised,
- praegused Eesti elu kitsaskohad ja positiivsed küljed.

Olete oodatud!

RIIGIKOGU

SVET2019.EE

Vladimir Svet

Kesklinn, Lasnamäe ja Pirita

N^o945

Keskerakond

Hea Kesklinna Sõnumite lugeja! Lahenda sudoku ja saada roheliste ruutude numbrid telefonile **58 217 529**, kirjutades ka linnaosa, kus elad (näiteks, 123 Kesklinn). Kõikide õigesti vastanute vahel loositakse välja multifunktsionaalne espressomasin. Head loosiõnne ning ära unusta **3. märtsil** minna Riigikogu valimistele.

Vladimir Svet
Kesklinna vanem

Дорогой читатель газеты «Вести Кесклинна»! Реши sudoku и отправь получившиеся в зеленых квадратах цифры на телефон **58 217 529**, указав район (например, 123 Кесклинн). Среди всех, отправивших правильный ответ, будет разыграна multifункциональная эспрессо-машина. Удачи в розыгрыше и не забудь прийти **3 марта** на выборы Рийгикогу!

Владимир Свет
Старейшина района Кесклинн

	4		9	6	2	7	
2		9		5			
		5		7		9	
8	6		2			1	
	2		7	5		3	
5			1	3	8	4	
			3		4	7	8
7		4					
9			4		2		3

1Partner

EESTI PARIM KINNISVARABÜROO

TULE KONSULTATSIOONILE!

1partner.ee

Liisa Kurm
506 8183

OST • MÜÜK • ÜÜR
HINDAMINE • INVESTEERIMINE

Eesti Omanike Keskliidu ja Eesti Korterühistute Liidu ÜLESKUTSE

Selgitame huvilisi, kes soovivad esitada tagasinõuet Tallinna Vee vastu ülemäärase veeteenuse hinna osas.

Riigikohus ja konkurentsiamet on osundanud, et AS-i Tallinna Vesi veeteenuste hind on aastaid olnud põhjendamatult kõrge. Nõuete koondamine aitab jagada omanike vahel õigusabikulusid. Ootame nõudega ühinema majaomanikke, korteriühistuid ja ettevõtteid.

Ühistute tagasinõude puhul palume täita küsimustik lehel www.ekyl.ee, info tel 627 5740.

Majaomanike avaldusi ootab EOKL meiliaadressile omanikud@omanikud.ee.

Rikkalik valik **soodsa hinnaga kauneid ehteid**

Indiast jt maailma paigust pärit looduslikest kividest, lisaks suur valik toorkive

kaupluses Talisman (Müürivahe 24).
Avatud iga päev, E-R 11-9 ja L, P 11-18. Ootame teid külla!

NAHAARSTID

Kesklinnas
saatekirjata ja järjekorrata

tel. 669-08-06
www.vita.ee/broneeri

PIIP TBT

MAREK DEMJANOV / LOONE OTS

MINU VANAI SA OSKAS LENNATA

ETENDUSED:

16. JA 17. VEEBRUAR KELL 12.00 JA 14.00

9. JA 10. MÄRTS KELL 12.00 JA 14.00

18. VEEBRUAR KELL 10.00 JA 12.00

11. MÄRTS KELL 10.00 JA 12.00

FILMIMUUSEUMIS, MAARJAMÄEL

OSADES:
JANEK JOOST
VENNO LOOSAAR
AKSEL OJARI
KATRIN VALKNA

SIIN VÕIB OLLA SINU REKLAAM!

kesklinnasonumid@tallinnlv.ee

RAUA SAUN KUTSUB

SAUNAPEOLE
15.-16.vebruaril 2019, kell 11-21.00

KÜLALISI OOTAB:

SISSEPÄÄS SOODUSPILETIGA 4.- eurot

TASUTA SAUNAKULTUURI JA VIHTLEMIST PUUDUTAVAD LOENGUD
Eelregistreerimisega kell 12.00, 15.00 ja 18.00

VIHTLEMISE JUHENDAMINE JA PRAKTIKA MEESTELE JA NAISTELE

SAUNATEEMALINE KINGITUS (kaseviht või pesukäsn)

KARASTAV TERVISEJOOK

Saunapidu toetab:

Tallinna Kesklinna
Valitsus

Riigikogu valimised 3. märtsil 2019

Hääletamisõigus

Riigikogu valimistel saab hääletada inimesed, kes:

- on Eesti Vabariigi kodanik
- on hiljemalt valimispäevaks saanud 18-aastaseks
- ei ole valimisõiguse osas teovõimetuks tunnistatud
- ei ole kohtus süüdi mõistetud ega kanna vanglakaristust

Eelhääletamise õigus on valijate nimekirjas olevatel valijatel, kes eelhääletamise päeval on vähemalt 18-aastane. Kui valija on küll valijate nimekirjas, kuid on eelhääletamise päeval 17-aastane, ta veel hääletada ei saa.

Hääletamistoimingud

Valija saab elukohajärgses valimisjaoskonnas ja kodus hääletades jaoskonnakomisjonilt hääletusedelid. Väljaspool elukohta hääletamist korraldavas jaoskonnas ning kinnipidamiskohas või hoolekandeesutuses saab valija lisaks ühe sisemise ja ühe välimise ümbriku ning elukohajärgse ringkonna kandidaatide nimekirja. Nii hääletusedelid, ümbrikud kui ka nimekirja väljastatakse isikut tõendava dokumendi alusel.

Isikut tõendav dokument

on riigiasutuse poolt välja antud, sel on

kasutaja nimi, sünniaeg või isikukood, foto või näokujutis ja allkiri või allkirjakujutis. Isiku tõendamiseks sobivad isikutunnistus ehk ID-kaart ja Eesti kodaniku pass, aga ka näiteks diplomaatiline pass, meremehe teenistusraamat, meresõidutunnistus. Pensionitunnistust ei käsitleta isikut tõendava dokumendina.

Hääletusedelid

täidab valija hääletuskabiinis üksi ja iseseisvalt. Kui see ei ole füüsilise puude tõttu võimalik, võib teda aidata tema palvel ja juuresolekul teine valija, kuid mitte tema elukohajärgse valimisringkonna kandidaat. Hääletamisedelile kirjutab valija selleks ettenähtud kohta ühe kandidaadi registreerimisnumbri, kelle poolt ta hääletab.

Kui valija rikub hääletusedelid või avastab, et sedel on defektiga, on tal võimalus rikutud sedel uuena asendada. Valija peab rikutud hääletamisedelid jaoskonnakomisjonile tagastama. Kui valija on hääletamisedelile juba märkinud oma valimisotsustuse, kriipsutab ta selle enne sedeli jaoskonnakomisjonile tagastamist läbi nii, et otsustus ei ole loetav. Valija tagastatud kasutamata hääletamisedelile tehakse valija juuresolekul märge „tagastatud“ ja sedelid ei arvestata hääletamistulemuste kindlakstegemisel.

Valijakaart

Enne valimisi saadetakse valija registrijärgsele elukoha aadressile valijakaart. Kui valija @eesti.ee e-posti aadress on suunatud muule e-posti aadressile, saadetakse e-valijakaart ega edastata seda paberil. Valijakaarti ei ole vaja valimisjaoskonda kaasa võtta.

Valijakaart saadeti hiljemalt 11. veebruaril ja see kinnitab, et isik on kantud valijate nimekirja. Kui te 16. veebruariks ei ole valijakaarti saanud või andmetes on vigu, võite pöörduda avaldusega linnaosavalitsusse. Oma elukohaandmeid saate kontrollida ka kodanikuportaalis eesti.ee.

Valijate nimekirja moodustatakse

rahvastikuregistri andmete alusel 1. veebruari seisuga. Pärast 1. veebruari kantakse valijate nimekirja vaid need inimesed, kellel on õigus hääletamisest osa võtta, kuid keda ei ole valijate nimekirjas. Kui teie elukohaandmed on 2019. aastal jõustunud rahvastikuregistri seaduse alusel kustunud, tuleb esitada linnaosavalitsusele registriandmete muutmise ning valijate nimekirja kandmise avaldus koos elukohateatega.

Kui teil ei ole võimalik elukohateate nimetatud eluruumi kasutamise õigust tõendada (eluruumi kasutamise õigust tõendava dokumendi koopia või eluruumi omaniku nõusoleku alusel),

Elukohajärgses jaoskonnas murrab valija pärast hääletusedelid täitmist selle kokku ja viib jaoskonnakomisjoni liikmele, kes märgistab hääletusedelid pitsatiga. Valija laseb hääletusedelid valimiskasti ise. Kui see ei ole füüsilise puude tõttu võimalik, võib teda aidata teine valija. Kodus toimub hääletamine nagu elukohajärgses jaoskonnas vaid selle erisusega, et hääletusedelid ei märgistata pitsatiga enne valimiskasti laskmist.

Väljaspool elukohta hääletamist korraldavas jaoskonnas ning kinnipidamiskohas või hoolekandeesutuses murrab valija hääletusedelid pärast selle täitmist kokku ja pistab sisemisse (väiksemasse) ümbrikusse. Nii on tagatud valimiste salajasus, sest sisemisel (väiksemal) ümbrikul puudub valijale viitav teave. Selleks, et valija antud hääle jõuaks õigesse jaoskonda, tuleb väiksem ümbrik omakorda pista suuremasse ümbrikusse, millele on trükitud valija elukohaandmed ja viide hääle andnud valija elukohajärgsele jaoskonnale. Selle alusel jõuabki hääle õigesse valimisjaoskonda. Valija laseb ümbrikesse pakitud hääletusedelid valimiskasti ise. Kui see ei ole füüsilise puude tõttu võimalik, võib teda aidata teine valija. Ümbrikku pitsatiga ei märgistata.

kantakse teie elukoha aadress rahvastikuregistrisse linnaosa täpsusega ja teil on võimalik hääletada linnavalitsuse määratud valimisjaoskonnas elukohajärgses linnaosas. Kui te sellisel moel registrisse kantud elukohaandmeid nelja kuu jooksul ei täpsusta, kustuvad need rahvastikuregistrist uuesti.

Elukohaandmete korrastamiseks saate esitada elukohateate: kas riigiportaalis eesti.ee (logige sisse ID-kaardi, digi-ID või mobiil-ID-ga või panga kaudu) või paberil elukohajärgsesse linnaosavalitsusse, linnakantselei teenindusbüroosse ja Tallinna perekonnaseisuametisse.

Kandidaadid valimisringkonnas nr 2

Kesklinna, Lasnamäe ja Pirita linnaosa

Eesti Vabaerakond

Reg nr 113 NEEME KUNINGAS
Reg nr 114 KAJA JAKOBSON
Reg nr 115 EVE VIIDALEPP
Reg nr 116 TAAVI SIMSON
Reg nr 117 ARVET LINDSTRÖM
Reg nr 118 EVE OSA
Reg nr 119 ANDRES LINTS
Reg nr 120 AVE LOSSMANN
Reg nr 121 SIIM TUUR
Reg nr 122 ALAR TINNUS
Reg nr 123 IIVI ZAJEDOVA
Reg nr 124 ALDO VAINO
Reg nr 125 HARLY KIRSPUU
Reg nr 126 MATI ROOSNURM
Reg nr 127 MART MUTSO

Eesti Reformierakond

Reg nr 238 SIIM KALLAS
Reg nr 239 KEIT PENTUS-ROSIMANNUS
Reg nr 240 ANDRES SUTT
Reg nr 241 KRISTINA ŠMIGUN-VÄHI
Reg nr 242 IIVI EENMAA
Reg nr 243 ÜLLE RAJASALU
Reg nr 244 TOOMAS KRUISIMÄGI
Reg nr 245 HELEN MAHMASTOL
Reg nr 246 KAUPU NÖLVAK
Reg nr 247 JUHAN KANGILASKI
Reg nr 248 TIIT SOORM
Reg nr 249 RAINAR ENDEN
Reg nr 250 TAAVI TOPPI
Reg nr 251 MARGIT ELVISTE
Reg nr 252 MEELIS SOLL

Erakond Eestimaa Rohelised

Reg nr 363 ALEKSANDER LAANE
Reg nr 364 REINE KUULMANN
Reg nr 365 HELENA TILK
Reg nr 366 ULVI KOOP
Reg nr 367 REET HÄRMAT
Reg nr 368 HEIKI VALNER
Reg nr 369 ÜLLE RINGMÄE
Reg nr 370 ALEKSANDER POTOTSKI
Reg nr 371 ALLAN TALU
Reg nr 372 LAURA LISETE ROOSAAR
Reg nr 373 ANNALIISA ASVEIT
Reg nr 374 OSKAR-ALEKSANDER LESMENT
Reg nr 375 MAKSIM ERIKSSON
Reg nr 376 VOOTELE VAHER
Reg nr 377 OLEV-ANDRES TINN

Sotsiaaldemokraatlik Erakond

Reg nr 488 JEVGENI OSSINOVSKI
Reg nr 489 MONIKA HAUKANÖMM
Reg nr 490 BARBI-JENNY PILVRE-STORGARD
Reg nr 491 ANASTASSIA KOVALENKO
Reg nr 492 ANDREI HVOSTOV
Reg nr 493 TRIIN TOOMESAAR
Reg nr 494 MADLE LIPPUS
Reg nr 495 KARL-MARTIN SINIJÄRV
Reg nr 496 KRISTA KAMPUS
Reg nr 497 KRISTEL RANNAÄÄRE
Reg nr 498 KIRILL KLAUS
Reg nr 499 MIHHAIL BELJAJEV
Reg nr 500 ALLAN KALJAKIN
Reg nr 501 MAIMU BERG
Reg nr 502 JAAK ALLIK

Elurikkuse Erakond

Reg nr 609 TOOMAS TRAPIDO
Reg nr 610 EVE RANDVERE
Reg nr 611 HELEN ORAV-KOTTA
Reg nr 612 JAANUS-JUHAN ILLEND
Reg nr 613 JÜRI KÕUK ROOST
Reg nr 614 MADIS MARK
Reg nr 615 PIRET RÄNI
Reg nr 616 REET POOM
Reg nr 617 TEET RANDMA

Eesti Konservatiivne Rahvaerakond

Reg nr 686 LEO KUNNAS
Reg nr 687 ENDEL OJA
Reg nr 688 MAIT TALU
Reg nr 689 RIHO NÜÜD
Reg nr 690 URMAS SIMON
Reg nr 691 RAUL ÖPIK
Reg nr 692 KARINE SIIAK
Reg nr 693 HASSO UUETOA
Reg nr 694 VEIKO HARTWIG VALGEPEA
Reg nr 695 VILJO TAMM
Reg nr 696 MARE LIIGER
Reg nr 697 JUHAN KOBIN
Reg nr 698 PIRET KOLLO
Reg nr 699 KATRIN LINDE
Reg nr 700 KAIRET REMMAK-GRASSMANN

Erakond Eesti 200

Reg nr 811 KRISTINA KALLAS
Reg nr 812 GRIGORE-KALEV STOICESCU
Reg nr 813 MART SANDER
Reg nr 814 MEELIS NIINEPUU
Reg nr 815 TOOMAS UIBO
Reg nr 816 ALEKSEI JAŠIN
Reg nr 817 JULIA RUSTAMOVA
Reg nr 818 AARE LAPÖNIN
Reg nr 819 AVE TALU
Reg nr 820 PIRET KÜRBIS
Reg nr 821 ANNE KAHRU
Reg nr 822 PAVEL STARKOV
Reg nr 823 ÜLLE KASK
Reg nr 824 ALEKSANDR MAIOROV
Reg nr 825 ERIK VEST

Eesti Keskerakond

Reg nr 936 MIHHAIL KÕLVART
Reg nr 937 MAILIS REPS
Reg nr 938 MIHHAIL KORB
Reg nr 939 IMRE SOOÄÄR
Reg nr 940 ERKI SAVISAAR
Reg nr 941 KALLE KLANDORF
Reg nr 942 MARIA JUFEREVA-SKURATOVSKI
Reg nr 943 TÖNIS MÖLDER
Reg nr 944 TANEL KIIK
Reg nr 945 VLADIMIR SVET
Reg nr 946 JÜRI KUUSKEMAA
Reg nr 947 IRINA EMBRICH
Reg nr 948 PEETER MARDNA
Reg nr 949 SERGEI PTŠJOLKIN
Reg nr 950 MÄRT SULTS

Eestimaa Ühendatud Vasakpartei

Reg nr 1050 ANDREI ORPONEN

Isamaa Erakond

Reg nr 1072 SVEN SESTER
Reg nr 1073 VIKTORIA LADÖNSKAJA-KUBITS
Reg nr 1074 RIINA SOLMAN
Reg nr 1075 MADIS PÄTS
Reg nr 1076 KALEV VAPPER
Reg nr 1077 LAGLE PAREK
Reg nr 1078 JÜRI TREI
Reg nr 1079 TOIVO JÜRGENSON
Reg nr 1080 TIIT MATSULEVITŠ
Reg nr 1081 JAAK AHELIK
Reg nr 1082 ILLIMAR LEPPIK VON WIRÉN
Reg nr 1083 LEA NILSON
Reg nr 1084 HELDUR-VALDEK SEEDER
Reg nr 1085 TIIT NABER
Reg nr 1086 INGO NORMET

Üksikkandidaadid

Reg nr 1185 SERGEI SVJATUŠENKO
Reg nr 1192 HANDO TÖNUMAA
Reg nr 1193 MAARIKA PÄHKLEMÄE
Reg nr 1196 EGE HIRV

VALIMISED

Hääletamiskohad ja -ajad

N 21.02	R 22.02	L 23.02	P 24.02	E 25.02	T 26.02	K 27.02	N 28.02	R 01.03	L 02.03	P 03.03.2019
EELHÄÄLETAMINE							VALIMISPÄEV			
Solarise keskus hääletamine kl 12–20				Jaoskonnas hääletamine kl 12–20			Hääletamist ei toimu		Jaoskonnas hääletamine kl 9–20	
E-hääletamine							Kodus hääletamine			

Kesklinna valimisjaoskonnad

Nr 8

Kesklinna valitsus,
Nunne 18, tel 5411 0108.

Nr 9

Jakob Westholmi gümnaasium
(algklasside maja), Luise 38,
tel 5411 0109.

Nr 10

Tallinna ülikool, Narva mnt 25,
tel 5411 0110.

Nr 11

Tallinna 21. kool, Raua 6,
tel 5411 0111.

Nr 12

Ida-Tallinna keskhaigla
Magdaleena haigla,
Pärnu mnt 104, tel 5411 0112.

Nr 13

Kadrioru saksa gümnaasium,
Gonsiori 38, tel 5411 0113.

Nr 14

Solarise keskus, Estonia pst 9,
tel 5411 0114.

Nr 15

Tallinna linnavalitsus,
Vabaduse väljak 7, tel 5411 0115.

Nr 16

Kesklinna vene gümnaasiumi
Juhkentali maja, Juhkentali 36,
tel 5411 0116.

Nr 17

Tallinna Südalinna kool,
Liivalaia 23, tel 5411 0117.

Nr 18

Tallinna ühisgümnaasium,
Pärnu mnt 71, tel 5411 0118.

Nr 19

Tallinna tehnikakõrgkool,
Pärnu mnt 62, tel 5411 0119.

Eel- ja e-hääletamine

21.–24. veebruarini kella 12–20 saab elukohast olenemata eelhääletada kaheksas Tallinna valimisjaoskonnas:

- valimisjaoskond nr 7 – Rocca al Mare kaubanduskeskus, Paldiski mnt 102
- valimisjaoskond nr 14 – Solarise keskus, Estonia pst 9
- valimisjaoskond nr 20 – Kristiine keskus, Endla 45
- valimisjaoskond nr 37 – Lasnamäe Centrum, Mustakivi tee 13

- valimisjaoskond nr 42 – Linnamäe Maxima XXX, Linnamäe tee 57
- valimisjaoskond nr 50 – Magistrali keskus, Sõpruse pst 201
- valimisjaoskond nr 57 – Järve keskus, Pärnu mnt 238
- valimisjaoskond nr 77 – Stroomi keskus, Tuulemaa 20

25.–27. veebruarini kella 12–20 saab eelhääletada kõigis elukohajärgsetes valimis-

jaoskondades ning sõltumata valija elukohast väljaspool oma elukohajärgset valimist korraldavas valimisjaoskonnas:

- nr 14 – Solarise keskus, Estonia pst 9;
- nr 15 – Tallinna linnavalitsus, Vabaduse väljak 7.

E-hääletamine

Elektrooniline hääletamine võimaldab valijal hääletada valimisjaoskonda minemata. See on ööpäevaringne: algab 21. veebruaril kell 9 ja kestab

27. veebruaril kella 18–ni. Täpsem teave e-hääletamise kohta on kättesaadav aadressilt <http://www.valimised.ee/>.

E-häält saab muuta üle hääletades elektrooniliselt 27. veebruaril kella 18–ni või hääletades pabersedeliga valimisjaoskonnas eelhääletusperioodil, s.o 27. veebruaril kella 20–ni. Sellisel juhul jääb kehtima vaid pabersedelil antud hääletamine ning e-häält tühistatakse. **Valimispäeval e-häält muuta ei saa.**

Kus saab hääletada?

Riigikogu valimiste päeval 3. märtsil saab hääletada elukohajärgses valimisjaoskonnas, mis on avatud kella 9–20. Kogu vajaliku teabe valimisjaoskonna asukohast leiata teile saadetud valijakaardilt.

Kesklinnas on 12 valimisjaoskonda, mille asukohad ja telefoninumbriid on toodud ülal ja kõrval asuval kaardil.

Valija, kelle elukohaandmed Tallinnas on kantud rahvastikuregistrisse linnaosa täpsusega, saab hääletada valimisjaoskonnas nr 15 (Tallinna linnavalitsus, Vabaduse väljak 7).

Kodus saab hääletada terviseseisundi või mõne muu mõjuva põhjuse tõttu valimispäeval. Selleks tuleb esitada kirjalik taotlus elukohajärgse linnaosavalitsusele või jaoskonnakomisjonile kuni 3. märtsi kella 14–ni või telefoni teel elukohajärgsele jaoskonnakomisjonile 3. märtsil kella 9–14. Kodus hääletamise taotlus peab sisaldama valija nime, isikukoodi, aadressi, telefoninumbrit ja kodus hääletamise põhjust.

